

Wiegendoodpeilingen naar verzorgingsfactoren in Nederland en Noordrijn-Westfalen

M.P. L'Hoir,¹ M. Vennemann,² K.G.M. Oudshoorn,³ B.E. van Sleuwen,¹ A.C. Engelberts⁴ en M.M. Boere-Boonekamp^{1,3}

Achtergrond en doelstelling

In Nederland overlijden sinds 2004 jaarlijks minder dan 20 baby's onder het beeld van wiegendood. In 2010 was in ons land de incidentie (17 miljoen inwoners) 8,25 per 100.000 levend geboren. In Noordrijn-Westfalen (18 miljoen inwoners) was de incidentie 24,24 per 100.000 levend geboren in 2011. Om de aan wiegendood gerelateerde verzorgingsfactoren te meten, zijn in de periode 2009-2011 in Duitsland en Nederland 2 vergelijkbare peilingen verricht.

Methoden

De peiling in Nederland betrof 1860 ouders van kinderen in de leeftijd 0-11 maanden. De resultaten zijn

vergeleken met een eerdere Nederlandse peiling uit 2005 en met de Duitse peiling, die is afgenomen bij 872 ouders van pasgeborenen en 652 ouders van een baby van ongeveer 3 maanden oud.

Resultaten

In Nederland slaapt meer dan 80% van de zuigelingen 's nachts op de rug, 2,5% slaapt in buikligging en 4,1% in zijligging (de overigen slapen in wisselende ligging, bijna 3% soms ook in buikligging). Dekbedgebruik is afgenomen van 4,8% in 2005 naar 2,5% in 2011 ($p < 0,001$). Baby's van 3-4 maanden slapen in minder dan 2% van de gevallen bij de ouders in bed en in 24% van de gevallen in de slaapkamer van de ouders. Ongeveer 10% van de zuigelingen wordt ingebakerd. Roken door de ouder(s) is afgenomen van 35,8% in 2005 naar 23,7% in 2011 ($p < 0,001$). In 2005 krijgt 29,4% van de baby's borstvoeding, in 2011 23,2% van de baby's ($p < 0,001$). Meer dan de helft van de ouders geeft hun kind een fopspeen. In Noordrijn-Westfalen slaapt 1%

van de baby's vlak na de geboorte op de buik, 9% op de zij en 87% alleen in rugligging. Van de baby's van 3 maanden oud wordt 11% gewoonlijk in buikligging te slapen gelegd. 81% van de ouders is van plan om hun baby na de geboorte in een slaapzak te slapen te leggen; na 3 maanden is dit 85% en gebruikt 1,7% van de ouders een dekbed.

Conclusie

Het is nodig om voortgaande aandacht te besteden aan risico- en beschermende factoren voor wiegendood. In Duitsland is bij de preventie aandacht nodig voor het afraden van buikligging.

1 TNO Child Health, Leiden; 2 Institute of Legal Medicine, Universiteit van Münster, Duitsland; 3 Health Technology and Services Research, Universiteit Twente, Enschede; 4 Orbis Medical Center, Sittard

Informatie: monique.lhoir@tno.nl

Het effect van VoorZorg op partnergeweld en kindermishandeling

J. Mejdoubi,¹ S. van den Heijkant,¹ F. van Leerdam,¹ M.W. Heymans,² A. Crijnen³ en R.A. HiraSing¹

Achtergrond en doelstelling

Effectieve huisbezoekprogramma's ter preventie van kindermishandeling in gezinnen die huiselijk geweld en/of kindermishandeling ervaren zijn schaars. VoorZorg is de vertaling en culturele aanpassing van het *Nurse Family Partnership* uit de Verenigde Staten van Amerika, een huisbezoekprogramma voor getrainde verpleegkundigen. Het doel van VoorZorg is primaire preventie van kindermishandeling. In dit onderzoek is het effect van

VoorZorg vergeleken met gebruikelijke zorg ten aanzien van slachtoferschap en ouderschap van partnergeweld en het aantal meldingen bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) door hoogrisicozwangeren.

Methode

Een aselecte steekproef van 460 laagopgeleide hoogrisicovrouwen jonger dan 26 jaar, die zwanger waren van hun eerste kind is gerandomiseerd in een controlegroep ($n = 223$) en een interventiegroep ($n = 237$). De controlegroep (C) ontving de gebruikelijke zorg, de interventiegroep (I) ontving daarnaast huisbezoeken door getrainde VoorZorgverpleegkundigen vanaf de zwangerschap totdat het kind 2 jaar was. Partnergeweld is gemeten met de Conflict Tactics Scale op 2 gradaties

van geweld (niveau 1 en 2). Gegevens over kindermishandeling zijn verkregen vanuit het AMK.

Resultaten

Bij 32 weken zwangerschapsduur rapporteren vrouwen in de interventiegroep significant minder vaak slachtoffer te zijn van niveau 2 psychologisch geweld (C: 56% vs. I: 39%), niveau 1 lichamelijk geweld (C: 58% vs. I: 40%), niveau 2 (C: 31% vs. I: 20%) en niveau 1 seksueel geweld (C: 16% vs. I: 8%). Daarnaast rapporteren vrouwen in de interventiegroep significant minder vaak geweld te gebruiken: niveau 2 psychologisch geweld (C: 60% vs. I: 46%), niveau 1 fysiek geweld (C: 65% vs. I: 52%), en niveau 1 letsel (C: 27% vs. I: 17%). 24 maanden na de geboorte was slachtofferschap van de moeder significant lager in de interventiegroep